

Ärter

Erika Vestgöte, Hushållningssällskapet i Östergötland

År 2002 var periodvis blött och avkastningarna hölls på vissa håll tillbaka av vätan. Där ärterna gick bra kom man dock ofta upp i riktigt höga skördenivåer. I några delar av området, framför allt på de lite styvare jordarna i Östergötland, fick flera försök kasseras eftersom ärterna blev totalskadade p g a syrebrist och ärtrot-röta.

Under 2002 kunde resultatet från 11 sortförsök användas i regionen varav ett i område D, tre i område E, fem i område F och två i område G. På vissa platser där ärterna överlevde den blöta försommaren, ofta på väl-dränerade lite lättare jordar, blev avkastningarna riktigt bra med skördar på över 5 ton för de bästa sorterna. Avkastningsnivåerna varierade mycket mellan de olika

försöksplatserna med lägsta skörd, i ett godkänt försök, på knappt 2 ton per ha. Attika var den högst avkastande sorten i försöken i de områden där den låg med. I område D och G fanns inte sorten med.

De bladlösa sorterna dominerar numer och ofta är de nya sorterna storfröiga. Samtidigt som de nya sorterna i regel avkastar mer, krävs större omsorg vid nedtorkning. Carneval är mätare i försöken.

Samtliga försök såddes under april månad med start under de första dagarna. Avkastningar områdesvis för år 2002 redovisas i tabell 1 och för år 1998-2002 i tabell 2. I tabell 3 redovisas sortegenskaper i jämförelse med Carneval

Carneval (SW) är en medelavkastande sort med god stjälkstyrka. Den har ett relativt litet spill vid skörd, d v s god tröskbarhet.

Tabell 1. Ärter. Avkastningar områdesvis för 2002.

Sort/årtal	Område D*	Område E*	Område F**	Område G*
Carneval				
kg/ha	1820	4640	4130	3140
rel.tal		100	100	100
Agadir	2370	102	108	96
Attika		115	114	
Nitouche		112	111	(86)
Pinochio	2430	107	104	102
Celine	2190	119	116	115
Brutus	2580	107	112	
Faust	2190	111	103	102
Jackpot	2450	109	105	

* 1-3 försök

** 3-5 försök

Sorter

Tabell 2. Ärtor. Avkastningar områdesvis för 1998-2002.

Sort/årtal	Område D	Område E	Område F	Område G
Carneval				
kg/ha	4040	4270	4040	3140
rel.tal	100	100	100	100
Agadir	109	106	105	97
Attika	107	116	112	
Faust	111	113	108	
Nitouche	113	113	110	95
Pinochio	114	113	104	103
Celine	119	112	116	111
Brutus	113	111	111	
Sponsor	118	119	106	
Jackpot	111	115	109	

Tabell 3. Ärtor. Egenskaper medeltal för 1998-2002.

Sort	Fröfärg	Stjälk längd	Stjälk styrka, 100-0*	Höjd vid skörd	Mognad, dagar	Tkv g	Protein, % av ts
Carneval	gul	77	54	42	115	226	20
Agadir	gul	70	43	34	113	263	21
Attika	gul	85	49	42	114	270	21
Nitouche	grön	78	54	44	116	287	23
Pinochio	gul	83	50	42	114	241	23
Celine	gul	81	45	39	115	270	23
Brutus	grön	86	58	49	117	263	23
Sponsor	gul	76	42	36	115	267	23
Jackpot	gul	82	53	46	115	273	24

*100=fullt upprätt bestånd, 0=helt nedliggande bestånd

Carneval mognar relativt tidigt, har låg kokbarhet och används till foder.

Agadir (SW) är en fransk gulfröig hög-avkastande sort. Sorten har lägre höjd vid skörd och högre spill än Carneval. Agadir har en något tidigare mognad än mätaren. Fröet är större än mätarens och används till foder.

Attika (SW) är en ny foderärt med en relativt god avkastningspotential. Den har

samma höjd vid skörd och mognadstid som mätaren.

Brutus (SSd) är en grönbröig foderärt med danskt ursprung. Avkastningspotentialen är hög och stjälkstyrkan och höjden vid skörd är god. Den mognar något senare än mätaren. Brutus har en hög proteinhalt och ett medelstort frö.

Celine (SW) är en ny sort som visat hög avkastningspotential. Fröet är medelstort och

har medelhög proteinhalt. Celine har också genomsnittliga värden för höjd och stjälkstyrka. Sorten mognar medeltidigt.

Jackpot (SSd) är en ny gulfröig sort med relativt hög höjd vid skörd och goda stjälkenskaper. Sorten mognar som mätaren och har mycket lågt spill vid skörd.

Nitouche (SW) är en dansk grönfröig foderärt med stort frö och hög avkastningspotential. Nitouche har en relativt god stjälkstyrka och lågt spill vid skörd.

Odalett (SW) är en kokärt med hög avkastningspotential. Odalett har en relativt

god förmåga att konkurrera mot ogräs och är lämplig i ekologisk odling. Stjälkstyrkan är något sämre än mätarens. Odalett mognar senare och mer ojämnt än Carneval.

Pinochio (SW) är en ny foderärt med ett normalstort frö och en hög avkastningspotential. Sorten har en medelhög proteinhalt och mognar tidigare än mätaren.

Sponsor (SSd) är en dansk gulfröig foderärt. Sponsor har en hög avkastningspotential och mognar som Carneval, men har sämre höjd vid skörd. Dess frö är medelstort och har medelhög proteinhalt.

Bild